

IV. évfolyam | 35. szám | 2022. 09. 01-07.

795 Ft | Éves előfizetőknek: 670 Ft
4,34 EUR | 15,9 RON | 410 DIN

mandiner

EURÓPA BAJBAN VAN

Trócsányi László

*A Fidesz EP-képviselője,
a Károli Gáspár Református Egyetem
rektora az unió válságáról, a brüsszeli
csörtékről és az egyetemi autonómiáról*

www.mandiner.hu

Káosznak álcázott nyugalom

| SZALAI ZOLTÁN | A MANDINER LAPIGAZGATÓ-FŐSZERKESZTŐJE

Nem mondhatja magát sikeresnek az a rendező, akinek legemlékezetesebb teljesítménye egy ugrálóvárakról és egy a fülébe teáskanalakat dugdosó emberről készített dokumentumfilm. A magyar származású angol író, Tibor Fischer *Így urald a világot* című regényének főhőse, Baxter Stone a negyvenkilencedik évéig ennyit ért el saját beszámolója szerint. A regény címében ígért világalomra – legalábbis geopolitikai értelemben – receptet nem várhatunk a kiégésen túl vegetáló filmestől, legfeljebb az anekdotáin keresztül némi gyakorlati tanácsot ahhoz, miként érdemes a glóbusz meghódítása helyett önmagunkon úrrá lenni. Nem mintha a nyugalom szobra lenne a nagydarab, zsémbes rendező, aki már régen letett arról, hogy megvalósítsa magnum opusát. Az igazán nagy ötlet ugyanis hiányzik, inkább a tévés főnök Johnx megrendeléseit lesve tölti idejét a hol londoni köztéri szobrokról, hol szíriai műkincssempészetéről forgató rendező. Ötletek persze vannak, mint például a valódi édenkertnek tartott, törökországi Göbekli Tepe romjainak bemutatása vagy a 15. századi gyereksorozatgyilkos, Gilles de Rais története.

De a karrierben áttörést hozó, mindent megváltoztató téma mégiscsak hiányzik, akármerre keresi is Baxter.

Fischer regényének másik, tényleges „főszereplője” a háttérben munkáló, Megengedő névvel illetett isteni személy. A Rejtő Jenő-regények legjobb lapjait idéző, csavaros fordulatok és ötletes párbeszédok mögött találjuk őt, aki valamiért sosem úgy rendezi Baxter sorsát, hogy abból bármi jó kisüljön. Akármit tervez is a filmes, az balul sül el, ha előre kigondolt stratégia nélkül néz szembe egy kihívással, akkor viszont valahogy minden elrendeződik. A protagonista kiszámíthatatlan mindennapjaiban talán az egyetlen biztos pont a Megengedő. Mindegy, hogy épp megalázó munka-

„Nem igazhatod le a világot, nem uralhatod. És ha uralhatnád is, akkor mi van?”

körülményei miatt kesereg, vagy éppen túsul ejtik egy forgatási helyszínen, a Megengedő méri ki számára a lehetőségeket. De Baxter jól bírja a gyűrődést, és 21. századi sztoikushoz méltón nem mérgeledik amiatt, ami nincs a hatalmában. „Amikor fiatal vagy, úgy tervezed, hogy leigázod az egész világot. És ez jól van így, mert ennek így kell lennie. Csakhogy nem igazhatod le a világot, nem uralhatod. És ha uralhatnád is, akkor mi van?” – idézi fel Baxter egykori mentora bölcsességét.

Belső lelki békéjét viszont igencsak nehezen találja meg a folyamatosan fortyogó rendező. Sem a munkahelyi intrikákat, sem az egyszerű bolti sorban állást nem viseli jól, a legközvetlenebb kollégájával, Semtexszel, a különc operatőrrel is állandóan marakodik, még úgy is, hogy közösen éltek túl egy öngyilkos bombamerényletet Bagdadban. Fischer rendkívül könnyedén szólaltatja meg az egyes szám első személyben beszélő főszereplőjét, akitől nem áll távol a nagyotmondás, a túlzás és az erőszakos fogalmazásmód. Az olvasó azonban tudja, hogy az agresszivitásáról szóló mendemondákat a rosszindulatú kollégák terjesztik,

hiszen Baxter a légynek sem tudna ártani, legfeljebb egy-egy gyengébb lábakon álló széknek, amely nem bírja el egyre súlyosabbá váló jelenlétét. De a sorskomikum is éppen ebben rejlik, hiszen sikerei és sikertelensége is vélt erőszakosságából fakad.

A *béka segge alatt* című könyvéért korábban a nagy presztízsű Man Booker-díjra jelölt Tibor Fischer szatíránál többet ígérő, (megfogadandó és elkerülendő) életbölcsesekben gazdag regénye 2018-ban jelent meg Nagy-Britanniában, és már magyarul is olvasható az MCC Press kiadásában. ■

Tibor Fischer: *Így urald a világot*. MCC Press, 2022